

8.8.2013

YLEISTÄ

Suurin osa lausunnonantajista pitää sähköisen viestinnän ja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisenlainsäädännön kokoamista ja säännösten selkeyttämistä hyvänä asiana. Tietoyhteiskuntakaarta pidetään lausunnoissa tärkeänä edistysaskeleena tietoyhteiskuntaa koskevan lainsäädännön modernisoimiseksi, selkeyttämiseksi ja saattamiseksi mahdollisuuksia tarjoavaksi.

Osa toimijoista näkee, että lausuntovaiheessa oleva ehdotus on kokonaisuudessaan yhtenäinen ja mahdollistaa toimintaympäristön, jossa yrityksillä on edellytykset toimia edelläkävijöinä myös tulevaisuudessa. Osa toimijoista kuitenkin näkee asian päinvastaisena, ja toivoo esimerkiksi, että koko valmistelu olisi aloitettava uudelleen.

ILMOITUKSEN VARAINEN TOIMINTA JA TOIMILUVAT

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet:

Digi TV Plus Oy ja Viestinnän Keskusliitto ry kannattavat ilmoitusvelvollisuuden ulottamista myös maksutelevisiopalvelujen tarjoajiin ottaen huomioon maksutelevisiotoiminnan suuri merkitys koko televisiotoimialalle.

Verkkotoimilupa, huutokaupat ja kauneuskilpailu:

Elisa, TS, DNA, Ficom, Finnet, Keskuskauppakamari, Elinkeinoelämän Keskusliitto ja ammattiliitto Pro vastustavat vanhojen taajuuksien huutokauppaamista. Yritysten mukaan jo käytössä olevien taajuuksien huutokauppaaminen on vastoin valtioneuvoston taajuuspoliittista periaatepäätöstä ja se heikentää investointeja ja toiminnan ennustettavuutta, eikä esityksessä ole esitetty tältä osin myöskään vaikutusarviointeja tai perusteluja. Akava, työ- ja elinkeinoministeriö ja Kilpailuvirasto kannattavat taajuuksien huutokauppaamista niiden käytön tehokkuutta edistävänä markkinaehtoisena mallina.

DNA:n, Elisan, Ficomin, Keskuskauppakamarin ja Elinkeinoelämän Keskusliiton mukaan huutokaupan järjestämisestä ja sen tarkemmista ehdoista tulee säätää lain tasolla, koska kyse on merkittävistä yritysten oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista.

DNA:n, Ficomin, TS:n ja Elisan mukaan tarjousten hylkääminen huutokaupassa tulee sitoa ainoastaan huutokauppaa koskevien säännösten rikkomiseen, koska sitominen koko tietoyhteiskuntakaaren sääntelyn rikkomiseen on kohtuutonta.

Elisan mukaan huutokaupassa tulisi antaa osallistujille yksityiskohtaiset tiedot osallistujien tekemistä tarjouksista. Sanoman ja YLE:n mukaan verkkotoimijoiden hakumenettelyssä tulee huomioida myös jakelukapasiteetin hinnoittelu. Elisan mukaan kauneuskilpailussa tulee ottaa huomioon myös toimilupien ja taajuuksien käytön jatkuvuus sekä peruspalveluiden turvaaminen.

Digitan mukaan lyhytaikainen verkkotoimilupapuoletta on säädetty.

Oikeusministeriön mukaan säätämisyjärjestysperusteluissa tulee käsitellä toimilupajärjestelmän suhdetta perustuslakiin. OM:n mukaan kohdassa tulee esittää asianmukaiset perustelut toimilupajärjestelmän (sekä verkko- että ohjelmistotoimiluvat) ylläpitämiselle ja kehittämiselle. Myös opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan toimilupasäätely edellyttää säätämisyjärjestysperusteluita. Valtioneuvoston kanslian mukaan perusteluissa tulee täsmentää miltä osin yksittäisissä toimilupakysymyksissä päätös tehdään valtioneuvoston yleisistunnossa ja miltä osin ministeriössä.

Television ohjelmistotoimilupa:

Viestintävirasto, Akava, Elinkeinoelämän Keskusliitto, työ- ja elinkeinoministeriö, MTV Media, Tampereen yliopisto, Sanoma, Viestinnän Keskusliitto, Plus TV ja Urho TV kannattavat ohjelmistotoimilupamallin keventämistä, koska uusi malli edistää maanpäällisen verkon kilpailukykyä ja helpottaa markkinoille pääsyä.

Sanoman mukaan yksityiskohtaisiin perusteluihin on kirjattava, että Viestintävirasto ei saa jäädä passiiviseksi viranomaiseksi odottamaan saapuvia toimilupahakemuksia, vaan sen on toimittava aktiivisesti ja myös kuluttajien edut huomioiden sekä viestinnän moniarvoisuuden turvaamiseksi. Digitan mukaan esityksestä ei ilmene tuleeko kiinnostuneiden toimittaa virastoon toimilupahakemus vai pelkkä ilmoitus kiinnostuksestaan. Viestintäviraston mukaan toimivallan jako viraston ja valtioneuvoston välillä on epäselvä niiden toimilupahakemusten osalta, joilla voi olla huomattava vaikutus viestintämarkkinoihin. Ehdotus jättää Vivin mukaan epäselväksi, mikä taho arvioi hakemuksen vaikutuksen viestintämarkkinoihin ja tekee päätöksen hakemuksen käsittelyn siirrosta.

Sanoman mukaan televisiokanavat tulisi ryhmitellä seuraavasti: 1) yleisen edun kanavat ja Yleisradion kanavat, 2) Kotimaiset kanavat jotka työllistävät ja investoivat kotimaisiin sisältöihin ja 3) muut televisiokanavat. Verkkoluovissa tulisi määrätä velvollisuudesta varata ryhmän 2) kanaville niiden tarvitsema siirtokapasiteetti.

Ficomin mukaan esityksen perusteluihin on lisättävä kohta, jonka mukaan tiedot uusista ja voimassaolevista ohjelmistotoimiluvista tulee julkaista verkossa.

MTV Median mukaan yleisen edun kanavan rinnakkaislähetys on voitava laittaa korttimaksulliseksi. Myös Viestinnän Keskusliiton mukaan perusteluihin on kirjattava, että kanava on vapaasti vastaanotettava vaikka rinnakkainen lähetys välitettäisiin maksullisena, koska kaupallisilla televisioyhtiöillä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia maksaa kanavistaan päällekkäisiä lähetyskustannuksia.

Valtionalouden tarkastusviraston ja Tampereen yliopiston mukaan ehdotuksesta ei käy ilmi rajanveto Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävien ja yleisen edun televisiotoiminnan välillä. Helsingin Yliopiston mukaan yleisen edun kanavien määrittely ja merkitys jää epäselväksi.

Sanoman mukaan yleisen edun kanaville asetettuja velvoitteita tulee keventää. Sanoman mukaan julkiseksi palveluksi luettaville yleisen edun kanaville asetettavat velvoitteet tulee rahoittaa valtion tv- ja radiorahaston varoista.

Radion ohjelmistotoimilupa:

Viestinnän Keskusliiton mukaan toimilupahakemuksen jättämisen ajankohdasta tulisi säätää lain tasolla siten, että se on vähintään 2 kk Viestintäviraston ilmoituksen julkaisemisesta. Hakemuksen täydentämiselle varatun ajan tulisi Viestinnän Keskusliiton mukaan olla 1 kuukausi.

Järviradio vastustaa ehdotusta, jonka mukaan toiminnan harjoittajalle, jolle on myönnetty toimilupa enintään 3 kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uusi lupa aikaisintaan 2 kuukauden kuluttua edellisen luvan päättymisestä. Myöskään Discopress Oy:n mukaan nykyisiä ketjuttamista koskevia säännöksiä ei saa muuttaa, jotta voidaan turvata paikallisten, isoista toimijoista riippumattomien radioiden toiminta. Oy Ocab Ab:n mukaan lyhytaikainen lupa tulisi voida pidentää samasta syystä jopa yhden vuoden mittaiseksi.

Radiolupa:

Elisan mukaan radioluvasta saisi 38 §:n 4 momentin mukaisesti vapauttaa ainoastaan sillä ehdolla, että radiolaitteen suunniteltu käyttö ei aiheuta häiriöriskiä muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle.

DNA:n mukaan radioluvan muuttamista koskevaa säännöstä saisi soveltaa vain, jos verkkolupa on myönnetty kauneuskilpailulla.

Taajuudet:

YLE:n mukaan sille varattavaa taajuuskapasiteettia koskevaa säännöstä tulisi muuttaa siten, että yleisradion tarvitsemaa kapasiteettia ei sidota tulkinnanvaraisesti taajuusasetukseen, jolloin asetuksella voitaisiin mahdollisesti säätää YLE:n käyttöön pienempi määrä taajuuskapasiteettia, kuin mitä se tarvitsee. Sanoman mukaan säännös tulisi rajata koskemaan kohtuullista määrää taajuuksia median kokonaistarjonta huomioiden, ettei julkinen palvelu kilpaile tarpeettomasti yksityisen median kanssa.

Yleisradion ja DNA:n mukaan yleisen edun kanavia ei perustelujen tasollakaan tulisi sitoa UHF –taajuusalueelle.

MTV Median ja Yleisradion mukaan esityksessä on säädettävä ryhmälähetystekniikasta (multicasting) siten, että teleyritys on velvollinen tarjoamaan audiovisuaalisille sisällöille internetliikennepalveluja.

Toimilupaehdot:

Elinkeinoelämän Keskusliiton, Ficomin, TeliaSoneran, Elisan, Dna:n ja Microsoft Oy:n mukaan on kohtuutonta muuttaa toimilupakauden aikana toimiluvan ehtoja

esim. koskien sisätilapeittoa, joten sitä koskevat perustelutekstit tulee poistaa ja muuttaminen tulee sitoa myös toimenpiteen kohtuullisuuteen ja yritykselle aiheutuviin kustannuksiin. Viestintäviraston mukaan sisätilapeittoa koskevia yksityiskohtaisia perusteluja tulisi täydentää. Viestintäviraston mukaan sisätilapeiton toteuttaminen voi olla radioteknisesti vaativaa ja siitä voi aiheutua merkittäviä kustannuksia. Vivin mukaan perusteluita olisi hyvä tarkentaa kertomalla, mitä sisätilapeitolla ja matkaviestimien tavanomaisella käyttöpaikalla yksityiskohtaisemmin tarkoitetaan. Perusteluissa tulisi Vivin mukaan myös tarkentaa, miten radiosignaalin etenemistä merkittävästi heikentävät rakennusmateriaalit vaikuttaisivat toimiluvan haltijan velvollisuuteen. Digitan mukaan verkkotoimiluvan muuttamista koskeva säännös tulisi määritellä markkinalähtöisesti peilaten toimiluvan myöntämishetkellä vallinneisiin oletuksiin.

Elisan mukaan television verkko- ja radioluvat voivat olla voimassa korkeintaan 10 vuotta, koska lähetykset siirtyvät vähitellen IP-verkkoon.

VELVOLLISUUKSIEN ASETTAMINEN JA YLEISPALVELU

Yleistä kilpailun edistämisestä:

Tekes pitää tärkeänä ja hyvänä, että säädöstyössä on otettu huomioon teknologisen kehityksen, innovaatioiden ja kilpailun edistämisen näkökulma. Samoin ammattiliitto Pron mielestä lainsäädännön tulee kannustaa yrityksiä kilpailuun, erilaisten tuotteiden ja palveluiden tuottamiseen. Tosin sen mielestä Viestintäviraston tulisi ennen teleyritysten sääntelypäätöksiä tehdä aina arviot päätöksistä työllisyydelle aiheutuvista vaikutuksista. Myös Akava kannattaa tavoitetta edistää kilpailua.

Ficom, Elisa ja TeliaSonera tuovat esille, että ehdotetut säännökset eivät ota huomioon yhtiöiden mielestä toimivaa kilpailutilannetta Suomen markkinoilla. Ficom ja yhtiöt toteavat, että Suomen vähittäismarkkinoilla toimii kansainvälisiä niin sanottuja OTT-toimijoita (over the top), jotka kilpailevat suomalaisten teleyritysten kanssa tarjoamalla puhe- ja viestintäpalveluja internetin päällä.

Yleistä huomattavan markkinavoiman –sääntelystä:

Ficom, DNA, TeliaSonera eivät nähneet tarvetta muutoksiin huomattavan markkinavoiman omaavien teleyritysten sääntelyn mahdollistavissa pykälissä. Ne katsoivat nykyisen lainsäädännön antavan riittävät toimivaltuudet Viestintävirastolle. Niiden mielestä HMV-sääntelyssä tulisi painottaa sitä, että viranomaisten ennakkosääntelyratkaisut edistävät kestävästä kilpailusta ja kannustavat yrityksiä investointeihin.

Elisa, TeliaSonera, Ficom esittivät, että tukkutasolla voitaisiin asettaa HMV-velvollisuuksia vain silloin, jos ne ovat tarpeen vastaavien vähittäismarkkinoiden kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi.

Ficom piti hyvänä sitä, että Viestintäviraston tulisi ehdotetun 52 §:n 3 momentin mukaan tehdä arvio asetettavien velvollisuuksien vaikutuksista kyseisille

markkinoille. Ficom katsoi kuitenkin, että listaa siitä, mitä vaikutuksia tulisi arvioida, tulisi täsmentää huomattavasti. Ficom ja Elisa ehdottivat, että perusteluja täydennetään siten, että velvollisuuksien vaikutusten arvioinnin tulee olla laaja-alainen ja kattaa ainakin arvion siitä, miten velvoitteet vaikuttavat kestävän kilpailun edellytyksiin, alalle tulevien ja verkkoa omistavien toimijoiden investointikannusteisiin ja investointimahdollisuuksiin sekä verkkojen laatuun.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että esityksessä annetaan Viestintävirastolle lisää menetelmiä säännellä huomattavan markkinavoiman yrityksiä tehokkaan kilpailun turvaamiseksi. Menetelmiä tulee kuitenkin käyttää oikeasuhtaisesti markkina-analyysien perusteella havaittujen markkinaongelmiin nähden. Myös Telemast Nordic Oy kannatti yleisesti esitettyjä muutoksia HMV-yritysten sääntelyyn liittyviin pykäliin.

Yleisradio piti HMV-sääntelyä koskevia pykäliä tarpeellisina ja hyvin valmisteltuina. TDC Oy Finland katsoi, että kilpailun edistäminen edellyttää erityisesti tehokasta HMV-sääntelyä ja sitä, että Viestintävirastolla on riittävät toimivaltuudet markkinoilla esiintyvien kilpailun esteiden poistamiseksi.

Relevanttien markkinoiden määrittely ja markkina-analyysi:

Ficomin, TeliaSoneran mielestä relevanttien markkinoiden määrittelyä koskevaan 50 §:ään pitäisi lisätä lause, jonka mukaan lähtökohtana arvioinnissa on pidettävä Suomen vähittäismarkkinoita.

Ehdotetussa 51 §:ssä on täsmennetty lähimarkkinoita koskevaa sanamuotoa verrattuna voimassa olevaan säännökseen. Ficom piti säännöstä huomattavasta markkinavoimasta niin sanotuilla lähimarkkinoilla edelleen varsin avoimena.

Teleyrityksille asetettavat käyttöoikeuden luovutusvelvollisuudet:

Ficom, TeliaSonera, DNA, Elisa ja Finnet sekä Keskuskauppakamari pitivät HMV-yritykselle asetettavia käyttöoikeuden luovutuksia liian avoimesti muotoiltuna. Niiden mielestä nykyinen lainsäädäntö antaa riittävät toimivaltuudet Viestintävirastolle. Pykälä ei täytä tarkkarajaisuuden vaatimuksia ja sitä tulisi täsmentää siten, että yritykselle asetettavat käyttöoikeuden luovutusvelvollisuudet voivat koskea vain sitä relevanttia markkinaa, jossa teleyrityksellä on todettu olevan huomattava markkinavoima. Lisäksi Viestintäviraston tulisi arvioida ja näyttää toteen, että asetettava käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus on kohtuullinen veloitettavan yrityksen kannalta ja että yritykselle ei voida asettaa merkittävää investointivelvoitetta veloitteen toteuttamiseksi.

Elisa ehdottaa, että säännöksessä lueteltaisiin ne velvoitteet, jotka Viestintävirasto voi asettaa (esimerkiksi tilaajayhteyden vuokraus jne.).

Ficom ja Elisa korostivat 55 §:n osalta, että asetettavien käyttöoikeusvelvoitteiden noudattaminen ei voi merkitä teleyritykselle merkittäviä investointivelvoitteita veloitteen toteuttamiseksi. Perusteluissa tulisi todeta yksiselitteisesti, ettei Viestintävirasto voi määrätä yhteenliittämistä verkko- ja palveluyrityksen välille.

TeliaSonera esitti, että 55 §:n 3 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin lisättäisiin periaate, että Viestintäviraston määräämät käyttöoikeuden luovutusvelvollisuudet eivät velvoita teleyritystä esimerkiksi tilanteissa, joissa sillä ei ole luovutuksen kohteena olevaa verkkoa tai omaisuutta. Näin ollen velvollisuus ei edellytä rakentamista tai olennaisia investointeja velvollisuuden täyttämiseksi (LiVM 21/2010). Myös Elisa ja Ficom korostivat tätä periaatetta.

Yleisradio katsoi, että käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuksien muotoilua pitää vielä tarkentaa, jotta mahdollistetaan kilpailevien verkkoyritysten markkinoille tulo tv- ja radiolähetystoiminnassa. Telemast Nordic katsoi, että käyttöoikeuksien luovutusvelvollisuuden tulisi pitää sisällään myös radiomastoissa olevien antennijärjestelmien käyttöoikeus.

Oikeusministeriö katsoi lausunnossaan, että lakiehdotukseen sisältyvien käyttöoikeuden luovutusta ja verkkojen yhteenliittämistä koskevien velvoitteiden osalta lakiehdotuksen voidaan katsoa pääpiirteittäin vastaavan perustuslakivaliokunnan käytäntöä. Sääntely jättää kuitenkin osin varsin tulkinnanvaraiseksi yksittäisten velvoitteiden määräytymisen perusteet, esimerkiksi ehdotetun 55 §:n 2 momentti, joka oikeuttaa Viestintäviraston liittämään käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen muun muassa "vilpittömyyttä" ja "kohtuullisuutta" koskevia ehtoja. Edelleen oikeusministeriön mielestä ehdotetun 56 §:n 2 momentin perusteella jää puolestaan avoimeksi, milloin (muulle kuin huomattavan markkinavoiman omaavalle) teleyritykselle voitaisiin asettaa vaatimus palveluiden yhteentoimivuudesta.

Hinnoittelun valvontakeinot:

Ficom, TeliaSonera, DNA, Finnet ja Elisa vastustavat Viestintävirastolle ehdotettuja uusia teleyritysten hinnoittelun valvontakeinoja, koska ne eivät ota huomioon teleyritysten nykyistä toimintaympäristöä ja ovat yritysten mielestä osittain perustuslain vastaisia puutteellisen tarkkarajaisuuden vuoksi. Edellä mainitut teleyritykset halusivat säilyttää hinnoittelun valvontaa koskevan lainsäädännön voimassa olevan mukaisena. Ne eivät kannata kustannussuuntautuneen hinnan määritelmää, enimmäishintojen asettamista eikä 70 §:ssä ehdotettua vähittäishinnasta tehtävään vähennykseen perustuvaa hinnoittelua. Erityisen ongelmallisena edellä mainitut teleyritykset näkivät sen, että Viestintävirastolla olisi harkintavaltaa, mitä kustannuksia on kohtuullista sisällyttää säännellyn tuotteen kustannussuuntautuneeseen hintaan. Teleyritykset ehdottivat, että perusteluissa todettaisiin, että Viestintäviraston tulee ottaa kaikki kustannuserät arvioinnissaan huomioon. Erityisen ongelmallisena nähtiin myös se, että teleyritykselle asetettava tukutuotteen enimmäishinta ei perustuisi enää kustannussuuntautuneeseen hintaan eikä sen asettaminen edellyttäisi sellaista poikkeuksellisuutta kuin voimassa olevassa laissa.

Elisa vastusti esitysluonnoksen yksityiskohtaisissa perustelujen toteamusta, että Viestintäviraston HMV-päätöksessään asettama hinnoitteluvollisuus voi koskea hinnan asettamisessa käytettävää menetelmää. Tämä ei ole Elisan mielestä perustuslain edellyttämä täsmällinen säännös ja Elisa ehdottaa, että nämä maininnat poistetaan perusteluista. Elisan mielestä toiminnan tehokkuus hinnoittelun valvonnassa tulisi huomioida käyttökustannuksia arvioitaessa, ei pääomakustannuksia arvioitaessa. Elisa ehdottaakin perusteluihin mainintaa, että

esimerkiksi saatavuuden ylläpidon varmistamiseksi tehtyjä investointeja ei tule katsoa tehottomaksi toiminnaksi.

Ehdotetun 70 §:n 4 momentissa on lueteltu edellytyksiä Viestintäviraston asettamille hinnoitteluvollisuuksille. Elisa ehdotti, että 4 momentin 4 kohdasta poistetaan sana "tulevaisuudessa" ja että momenttiin lisätään uusi 6) kohta: "kannustaa ylläpitämään ja kehittämään olemassa olevaa ja tulevaa verkkoa".

Näkemyksensä tueksi Ficom ja yritykset vetosivat professori Olli Mäenpään 15.11.2012 päivättyyn lausuntoon, jossa Mäenpää on käsitellyt enimmäishinnan asettamisen edellytyksiä aikaisemman hallituksen esityksen osalta (HE 74/2004 vp, PeVL 32/2004).

Myös Keskuskauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto, Microsoft ja Itella yhtyivät edellä mainittujen teleyritysten näkemyksiin.

Muista teleyrityksistä TDC ja Nebula Oy kannattivat Viestintävirastolle ehdotettua mahdollisuutta enimmäishintojen asettamiseen, koska Viestintäviraston mahdollisuudet puuttua tukkutuotteiden hinnoitteluun ovat olleet puutteelliset. Myös tv- ja radiolähetyspalveluja ostavat yhtiöt Yleisradio, Sanoma, MTV Media ja Digi TV Plus Oy puolestaan kannattivat ehdotettuja muutoksia hinnoittelun valvontaan, koska valtakunnallisia tv- ja radiolähetyspalveluja tarjoavien verkkoyritysten keskinäinen kilpailu ei huolehdi palvelujen kohtuullisesta hintatasosta. Myös Telemast Nordic Oy kannatti ehdotettua hinnoittelun sääntelyä. Lisäksi myönteisesti ehdotettuun hinnoittelun sääntelyyn suhtautuivat työ- ja elinkeinoministeriö, Viestinnän keskusliitto, Akava,.

Viestintävirasto kannattaa ehdotettuja hinnoittelun valvontakeinoja ja piti ehdotettuja muutoksia välttämättöminä HMV-sääntelyn tavoitteiden saavuttamiseksi. Virasto piti kuitenkin viranomaisen harkintavallan ja riippumattomuuden kannalta ongelmallisena, että ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on otettu kantaa sovellettavien hinnoittelumenetelmien yksityiskohtiin.

Sanoma piti ongelmallisena ehdotettua säännöstä siitä, että Viestintävirastolla ei olisi toimivaltaa tutkia HMV-yrityksen menneisyydessä soveltaman hintatason lainmukaisuutta.

Avoimuus- ja syrjimättömyysvelvollisuuksien tarkennus:

DNA esitti, että ehdotetusta syrjimättömyysvelvoitetta koskevasta 67 §:stä poistetaan vaatimus, että syrjimättömyyteen kuuluu se, että teleyritys tarjoaa palveluitaan kilpailevalle teleyritykselle vastaavan laatusuhteena kuin kilpailevalle teleyritykselle.

Ficom, DNA, Teliasonera, eivät kannattaneet 68 §:ssä mainittuja edellytyksiä, joita on ehdotettu asetettavan teleyrityksen julkaisemalle käyttöoikeuden luovutukseen liittyvälle viitetarjoukselle. Ehdotetun pykälän mukaan viitetarjousta voitaisiin edellyttää silloin, kun yritykselle on asetettu syrjimättömyysvelvollisuus 67 §:n nojalla.

TDC Oy Finland mielestä taas lausunnolla olleita syrjimättömyys- ja avoimuusvelvollisuuksia tulisi laajentaa, jotta otettaisiin paremmin huomioon Euroopan komission asiaa koskeva suositus.

Kirjanpidollinen eriyttämisvelvoite:

DNA, Ficom, Teliasonera ehdottivat, että voimassa olevan lain mukaisesta kirjanpidollisesta eriyttämisestä luovutaan ja siirrytään eriyttämislaskelmassa tehtävään eriyttämiseen. Ficom ehdotti, että eriyttämisen kohteena eivät olisi säänneltyt "tuotteet ja palvelut", vaan "säännelty toiminta".

Yleisradio katsoi, että eriyttämisvelvollisten teleyritysten laatima eriyttämislaskelma tulisi olla julkinen, jotta eriyttämisvelvollisen yrityksen asiakkaat voivat tarkastella ostamiensa säänneltyjen palvelujen hintatason kohtuullisuutta.

Yhteenliittäminen:

Ficom, TeliaSonera kannattavat ehdotettuja muutoksia yhteenliittämistä koskeviin pykäliin siten, että yhteenliittäminen olisi selkeästi määritelty olevan viestintäverkkoyritysten välinen toiminto. Edellä mainitut lausunnonantajat ehdottavat, että termi "teleyritys" korvataan termillä "verkkoyritys" 59-65 §:ssä ja niiden yksityiskohtaisissa perusteluissa.

MMD Networks Oy:n mielestä ehdotetut teknologianeutraalit yhteenliittämissäännökset ovat tervetulleita ajatellen internet-operaattoreiden keskinäistä internet-liikenteen yhteenliittämistä.

MTV Media katsoi, että IP-yhdysliikenne on välttämätöntä koko Suomen väestölle tarkoitettujen laajakaistapohjaisten televisiosisältöjen jakelun toteuttamiseksi ja tämän vuoksi IP-yhdysliikenne tulisi mainita ehdotettujen 60 §:n 2 momentin ja 61 §:n 2 momentin perusteluissa.

Ficom katsoi, että jos teleyritykselle asetetaan yhteenliittämisen yhteydessä velvoite tarjota palveluja, joita tarvitaan päästä päähän palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi, velvollisuuden täyttäminen ei tulisi edellyttää yritykseltä rakentamista tai olennaisia investointeja.

Ficom ja Elisa ehdottivat, että voimassa olevasta yhteenliittämiskorvausten määräalennuskiellosta luovuttaisiin ja säädettäisiin, että yhteenliittämiskorvausten yrityksen yhteenliittämisestä perimien korvausten tulee olla syrjimättömiä. Perusteena on se, että tulevaisuudessa teleyrityksellä voi olla tarvetta vastavuoroisiin kapasiteettipohjaisiin yhteenliittämisyjärjestelyihin.

Kiinteästä verkosta matkaviestinverkkoihin soitettavien puheluiden laskevan liikenteen korvaukset teleyritysten välillä:

Teliasonera, DNA ja Elisa eivät kannattaneet ehdotetun 64 §:n mukaista laskevan liikenteen hinnoittelea koskevan sääntelyn muutosta, eikä voimassa olevaa lainsäädäntöä tulisi muuttaa. Säännöksen perusteluissa ei ole arvioitu

lakimuutoksen tarpeellisuutta. Muutos aiheuttaisi tieto- ja laskutusjärjestelmäkustannuksia. Jos muutos toteutetaan, Elisa katsoi, että muutokselle tulisi määritellä riittävä siirtymäaika, esimerkiksi kaksi vuotta lain voimaantulosta.

Ficomien mielestä ehdotetun muutoksen osalta tulisi selvittää, mitä ehdotettu muutos tarkoittaisi teknisesti ja mitkä ovat muutoksen vaikutukset.

Yleispalvelu ja yhteystietopalvelut:

Viestintävirasto pitää kannatettavana, että yleispalvelutuotteiden kohtuullisen hinnan arviointi toteutettaisiin keskimääräisen käyttäjän näkökulmasta yksittäisen käyttäjän sijasta. Viestintäviraston mukaan ehdotuksen perusteluja olisi kuitenkin tarkennettava, miltä osin ja missä laajuudessa nykytilaa on tarkoitettu muutettavaksi. Invalidiliitto kannattaa ehdotettua muutosta, sillä se lisää vammaisten viestintämahdollisuuksia. Kuluttajaliitto kannattaa muutosta, sillä se parantaa kuluttajan asemaa.

Ficom ry:n, Finnet-Liitto ry:n, DNA Oy:n, Elisan ja TeliaSoneran mukaan hinnoittelun kohtuullisuusvaatimus tulisi palauttaa voimassa olevan sääntelyn mukaiseksi. Ficom ry:n, DNA Oy:n ja Soneran mukaan ehdotus ei vastaa yleispalveludirektiiviä ja niiden näkemyksen mukaan rakentamis- ja asentamiskustannuksia ei tulisi yksipuolisesti vyöryttää teleyrityksille. Sonera tuo esille, että koska yleispalvelutuotteilta edellytetään parempaa laatutasoa, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että hintaa ei arvioitaisi myös yleispalveluntarjoajan näkökulmasta.

Sekä Ficom että Elisa katsovat myös, että kohtuullista hintaa ei tulisi voida määrittää kilpailuilla markkinoilla tarjottavien viestintäpalveluiden hintatason perusteella.

Ficom ry:n ja DNA Oy:n näkemyksen mukaan yleispalvelusääntelyä tulisi Suomessa keventää, sillä Suomessa on tarjolla kattavasti ja kohtuuhinnalla viestinnän peruspalveluja. DNA Oy katsoo myös, että laajakaistan yleispalvelun sääntelylle ja sen valvonnalle on Suomessa erittäin vähän tarvetta ja sääntelyn tulisi kohdistua vain rajoitettuihin tapauksiin.

KKV pitää tärkeänä säännöstä, jonka mukaan teleyritysten tulee tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja –palveluitaan. Elisa vastustaa ehdotusta, sillä sen mukaan se on teleyrityksille raskas velvoite. Elisa ehdottaa, että velvoite olisi sen sijaan viranomaisilla. Soneran mukaan ehdotettu sääntely on hyväksyttävä, jos teleyritys voi itse valita tavan, jolla se tarkoituksenmukaisella tavalla tiedottaa yleispalvelutuotteistaan. Fonecta ja Eniro Sentraali vastustavat sitä, että yhteystietopalvelut tulisivat ehdotuksen mukaan yleispalvelusääntelyn piiriin. Fonectan mukaan palvelutarjonta alalla on laajaa ja monipuolista, eikä yleispalveluvelvoite ole sen vuoksi tarpeen. Akava, Kuluttajaliitto, Näkövammaisten Keskusliitto ja Invalidiliitto kannattavat ehdotettua muutosta. Liiton mukaan yhteystietopalvelut ovat olleet hankalasti näkövammaisten saavutettavissa. Sähköliherkät kannattavat muutosta, mutta esittävät myös, että puhelinluettelo tulisi olla saatavilla painettuna.

KÄYTTÄJÄN JA TILAAJAN OIKEUDET VIESTINTÄPALVELUSSA

Yleistä:

Työ- ja elinkeinoministeriö, Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV), tietosuojavaltuutettu (TSV), Ficom, Tiece, ovat lausunnoissaan todenneet hyväksi sen, että hajanainen sääntely kootaan yhteen ja sääntelyä pyritään selkeyttämään. Viestintävirasto, TSV, SAK ja Ympäristöministeriö näkevät hyvänä kuluttajaa koskevan sääntelyn parantamisen ehdotukseen sisältyvillä muutoksilla. Myös Turun yliopisto toteaa lausunnossaan, että esityksen myötä käyttäjän suoja laajenisi ja selkiytyisi. Itella näkee myönteisenä sen, että lainsäädäntöuudistuksella pyritään lisäämään kuluttajien luottamusta sähköisiin palveluihin. Viestintäviraston mukaan kuluttajasäännöksiä ja perusteluja tulisi kuitenkin selkeyttää ja tarkentaa.

Oikeusministeriö katsoo, että 106 §:n kuluttajasäännösten soveltamisalasäännöstä tulee muuttaa siten, että 120, 123 ja 124 §:n soveltuisivat myös ilmaisipalveluihin. Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ja Elisa ehdottavat että säännöstä tarkennetaan niin, että pakottava sääntely koskisi vain kuluttajia. Nokian mielestä pakottavan sääntelyn tulisi kohdistua vain varsinaisiin viestintäpalveluihin, ei tietoyhteiskunnan palveluihin, joissa on viestinnällisiä ominaisuuksia.

Teleyritykset kiinnittivät huomiota tilaajan ja käyttäjän käsitteiden käyttämiseen lain V osassa. Ehdotuksen 108 §:ään oikeusministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) ja osa teleyrityksistä ehdottivat tarkennuksia. Tarkennusehdotukset liittyivät mm. määräaikaisen sopimuksen uusimismenettelyyn ja valittuihin sanamuotoihin. Tietosuojavaltuutettu huomauttaa, että sopimusehtoihin on viime vuosina sisällytetty suostumuksia suoramarkkinoinnin vastaanottamisesta. Suostumuksen tulee tietosuojavaltuutetun olla informoitu ja sen perumisen maksutonta. MMD Networks esittää internetyhteyspalvelun laatuksien monipuolista mm. latenssin ja jitterin osalta.

KKV esittää harkittavaksi määräaikaisten sopimusten keston rajoittamista 12 kuukauteen kilpailun edistämiseksi ja kuluttajien kokemien ongelmien vähentämiseksi.

Verkkoneutraliteetti:

Ehdotettua verkkoneutraliteetin säännöstä teleyritykset pitivät liian rajoittavana. KKV, tietosuojavaltuutettu, Kuluttajaliitto ja tekijänoikeudenhaltijat sekä Sanoma, MTV Media, Yleisradio, Radiomedia ja Viestinnän keskusliitto ja Tiece esittivät säännökseen eräitä täydennyksiä mm. syrjimättömyyden osalta. Viestintävirasto kannatti ehdotettua säännöstä. Effi ry piti ehdotettua säännöstä liian operaattorimyönteisenä. Useat lausujat ehdottivat pykälän otsikon muuttamista kuulumaan "Verkkoneutraliteetti".

Käyttöraja, kytkykauppa, sopimuksen muuttaminen ja erät muut säännökset

Oikeusministeriö ja KKV esittivät käyttörajasäännöksen tarkentamista kuluttajan oikeudeksi.

Osa teleyrityksistä esittää 113 §:n kytkeykauppasopimussäännökseen täydennystä, jonka mukaan eston poiston edellytyksenä olisi että tilaaja on maksanut kaikki sopimuksen mukaiset suorituksensa. Oikeusministeriö ja KKV ehdottavat tarkennuksia, jotka selventäisivät, että päätelaitetta tulisi voida käyttää toisen operaattorin liittymällä heti määräaikaisen kytkeykauppasopimuksen päätyttyä.

Sopimuksen muuttamista koskevaa 114 §:ää osa teleyrityksistä toivoi muutettavan niin, että sopimuksen muuttaminen olosuhteiden olennaisesti muuttuessa olisi edelleen mahdollista.

Osa teleyrityksistä ja Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ehdottaa 115 §:ään lisättäväksi mahdollisuuden sulkea viestintäpalvelu jos liittymää käytetään väärinkäytöstarkoituksessa. Oikeusministeriön ja KKV:n näkemyksen mukaan kuluttajalle tulisi etukäteen ilmoittaa koska käytön esto tulee voimaan.

Teleyritykset kannattavat 116 § ehdotettua muutosta jonka mukaan verolainsäädännön muutos ei oikeuttaisi irtisanomaan määräaikaista sopimusta. Oikeusministeriö ehdottaa pykälään lisättäväksi teleyritykselle irtisanomisaika esimerkiksi siten kuin maksupalvelulain 35 §:ssä on tehty. Ficomin, DNA:n, TeliaSoneran, Elisan, Elinkeinoelämän keskusliiton ja Finnet-liiton mukaan määräaikaisen sopimuksen irtisanomista ei tulisi estää ainoastaan laissa esitetyissä tapauksissa, vaan sen tulisi koskea myös muita pakottavia lainsäädäntömuutoksia ja viranomaispäätöksiä. Ficomin mukaan sähkömarkkinalain HE:sta saisi perustelut myös tietoyhteiskuntakaaren perusteluihin.

Virhevastuu:

TeliaSonera, Elisa ja Finnet-liitto vastustavat virhevastuun aikarajan alentamista 48 tunnista 24 tuntiin (120 §). Lisäksi TeliaSonera ja Elisa vastustavat vastuun laajentamista luonnonilmiöihin. Uusi Insinööriiliitto UIL ry nostaa lausunnossaan esille kysymyksen, että kuinka kompensoidaan epäsymmetristen toimintakustannusten vaikutusten kohdistuminen eri alueiden yritysten toimintaan ja niiden työllistämismahdollisuuksiin. Uusi Insinööriiliitto UIL ry toteaa lausunnossaan, että viankorjauksen ja luonnonilmiövahinkojen korvauksettoman ajan lyhentäminen vaikuttaa eniten haja-asutusalueilla toimiviin yhtiöihin. TeliaSonera pitää ehdotusta kohtuuttomana (huomioiden mm. lisääntyvät tietoturvaohjelmat ja monimutkaistuvat viestintäverkot) ja kustannuksia lisäävänä muutoksena teleyrityksille. Elisa toteaa lausunnossaan, että sallitun keskeytysajan lyhentäminen ei millään tavalla lyhennä korjaustoimenpiteistä aiheutuvia keskeytysaikoja tai edistä palveluiden keskeytyksetöntä saatavuutta. Lisäksi Elisa toteaa, että hinnanalennukseen oikeutettujen piiriä tulisi 122 §:ssä (Hinnanalennus ja vakiohyvitys) rajata koskemaan palvelun keskeytysalueella keskeytyshetkellä sijaitsevia tilaajia. Ficomin ja DNA:n mukaan virhevastuun alkamiseen liittyvä aikaraja tulisi olla vähintään 36 tuntia esitetyn 24 tunnin sijasta. Sähköyhtiön sähkötoimitusvelvollisuus alkaa HE 20/2013 mukaan vasta 36 tunnin kuluessa katkoksesta. Kiinteistöliitto kannattaa viestintäpalvelussa olevan virheen säätelyn selkeyttämistä tilaajalla käytössä olevien keinojen osalta.

FiCom ehdottaa, että tilaajalla olisi oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus vain kirjallisesti (117 §). Teleyritykset vastustavat ehdotettua virhevastuun tiukennusta (120 §). Elisa katsoo, että 122 §:ää pitää muuttaa siten, että vähintään tilaajan oikeus vahingonkorvaukseen rajataan säännöksen ulkopuolelle.

Viestintäpalvelun oikeudettoman käytön (125 §) osalta useissa lausunnoissa ehdotetaan säännöstä korjattavan niin, että huomioon otetaan tilaajan lisäksi myös käyttäjän huolimattomuus vastuun perusteena. Oikeusministeriö ja KKV esittävät kuluttajan vastuun rajaamista maksupalvelulain tavoin 150 euroon. Nokia katsoo, että säännöksen tulisi soveltua myös käyttäjätunnus/salasanaparin avulla tehtävien palveluiden väärinkäyttöön.

Yhteisvastuu:

Ehdotettua yhteisvastuusäätelyä vastustavat FiCom, teleyritykset, ammattiliitto PRO, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto (ASML) ja Keskuskauppakamari. Säännöstä kannattavat työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö, KKV ja Kuluttajaliitto. VTV katsoo, että säännös lisää teleyritysten hallinnollista taakkaa. VTV, teleyritykset ja Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto pitävät vääränä vertausta luottokortinantajiin, rinnastamista kannattivat oikeusministeriö ja KKV.

ASML:n perusteena vastustukselle on, että tarvittavia taustaselvityksiä, vaikutusarviointeja ja analyyskejä ei ole tehty pykälän valmistelun yhteydessä. Ammattiliitto PRO perustelee kantaansa tilanteen tarjoamalla väärinkäytösmahdollisuuksilla (epärehelliset palveluntarjoajat ja kustannusten lankeaminen teleoperaattoreille).

Yhteisvastuuta koskevat ehdotukset muodostavat FiComin mielestä kokonaisuuden, jossa velvoitteiden ja oikeuksien tasapainon tulisi säilyä ja teleyrityksillä tulisi olla mahdollisuus toimia luottokorttiyhtiötä vastaavalla tavalla. Ficomin ehdottaa yhtä uutta säännöstä (sulkupykälä) ja kolmeen säännökseen muutoksia (112, 128 ja 136 §). Ficomin mukaan varsinaisen yhteisvastuusäätelyn (128 §) osalta olisi erittäin tärkeää huomioida kuluttajan reklamaation ensisijainen kohde (palveluntarjoaja) ja teleyrityksen toissijainen vastuu aivan kuten luottokorttien osalta; tätä esittää myös VTV ja Elisa. Toinen keskeinen säännöstä koskeva seikka Ficomin ja teleyritysten mielestä olisi, ettei sitä tulisi soveltaa maksupalvelulain alaisin tapahtumiin. Tällainen soveltamisalan rajaus on tehty KSL:n kulutusluottoja koskevan 7 luvun 4 §:ssä.

Lisäksi Ficomin ja teleyritysten mukaan käyttörajaa koskeva erillinen momentti (112.2 §) olisi tarpeen, koska se kohdistuisi muihin kuin viestintäpalveluihin (säännöksen 1 mom koskee puhelinliittymiä). Vastaavasti luottokorttiyhtiö päättää, millaisen luottorajan se myöntää luottokortin haltijalle. Käyttöraja tulisi voida asettaa myös teleyrityksen jo olemassa oleville asiakkaille ilman, että muutos oikeuttaisi asiakkaan irtisanomaan sopimuksensa 116 §:n nojalla sopimusehtojen muuttamisen perustella.

Lisäksi Ficom on ehdottanut liittymän käytön rajoittamista muun kuin viestintäpalvelun vastaanottamiseen koskevaan pykälään (136 §) uutta 4 momenttia (teleyrityksen oikeus estää tai rajoittaa muun palvelun kuin viestintäpalvelun käyttäminen momentissa säädetyin perustein) ja 3 momenttiin 112 §:ään viittaavaa lisäystä. Lisäksi uutena pykälänä on on Ficomin toimesta esitetty palvelun tai numeron sulkusäännös perusteluineen (§ Teleyrityksen oikeus sulkea palvelu tai numero).

Käyttöraja tulee voida asettaa myös teleyritysten olemassa oleville sekä määräaikaisessa että toistaiseksi voimassaolevassa sopimuksessa oleville asiakkaille ilman, että asiakkaille syntyy oikeutta irtisanoa sopimuksensa. Lisäksi teleyritykset esittävät, että teleyrityksellä tulee olla myös oikeus sulkea kauppiaan käytössä oleva numero tai muutoin estää kauppiaan palvelun käyttö. Teleyrityksellä tulee olla tämä oikeus riippumatta siitä, mikä teleyritys on kauppiaan kanssa sopimuksen tehnyt.

Keskuskauppakamari vastustaa yhteisvastuusääntelyä ja esittää, ettei teleyritystä voida rinnastaa luottokorttiyhtiöön, koska sillä on tällaisissa maksutapahtumissa välittäjän eikä luotonantajan rooli. Keskuskauppakamarin mukaan nyt käsiteltävänä oleva ehdotus poikkeaa Suomessa vakiintuneesti noudatetusta periaatteesta, jonka mukaan maksutapahtuman välittäjä ei ole vastuussa. Ehdotettu säännös ei Keskuskauppakamarin mukaan myöskään perustu yhteisöainsäädäntöön eikä sille ole löydettävissä esikuvia muista relevanteista eurooppalaisista lainsäädännöistä.

Finnet-liitto vaatii yhteisvastuusääntelyn poistamista esityksestä, koska Finnet-liiton mukaan sääntely on kohtuutonta teleyritykselle eikä teleyritys ole rinnastettavissa luotonantajaan teleyrityksen ja luotonantajan liiketoiminnan ja markkina-asetelmien erotessa olennaisesti toisistaan.

EK ehdottaa, että yhteisvastuusääntelyä arvioidaan vielä uudestaan. EK:n mukaan teleyrityksen laskuttama palvelu voi monissa tapauksissa perustua teleyritysten väliseen yhteenliittämissopimukseen, jolloin laskuttavalla teleyrityksellä ei ole sopimussuhdetta palvelua loppuasiakkaalle tarjoavan yrityksen kanssa. Lisäksi EK toteaa lausunnossaan, ettei ehdotukselle löydy perustetta EU-sääntelystä.

VTV ja teleyritykset esittivät säännöstä muutettavaksi siten, että teleyritysten vastuu olisi toissijaista. Teleyritysten mielestä yhteisvastuu ei voisi realisoitua minkä tahansa sopimusrikkomuksen vuoksi ja että kuluttajan pitäisi ensisijaisesti kääntyä palveluntarjoajan puoleen sopimusrikkomuksen johdosta. Lisäksi vastuun maksupalvelulain soveltamisalaan kuuluvista maksutapahtumista tulisi määräytyä yksinomaan maksupalvelulain mukaisesti ja yhteisvastuun toteuttamistapana voisi olla vain maksusta pidättyminen tai teleyrityksen tekemä laskuhyvitys.

Teleyritykset katsovat, että jos säännös lakiin otetaan, niillä tulisi olla mahdollisuus rajoittaa vilpillisistä palveluista niille mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja.

Laskun erittely:

Osa teleyrityksistä esittää laskuerittelyn säännöksen ryhmittelyä uudelleen. Teleyritykset esittävät oikeuteen rajoittaa liittymän käyttöä muun kuin viestintäpalvelun vastaanottamiseen uusia mahdollisuuksia toimia väärinkäytöksissä.

VIESTINNÄN LUOTTAMUKSELLISUUS JA YKSITYISYYDEN SUOJA

Sähköisen viestin ja välitystietojen käsittely:

Viestinnän luottamuksellisuudesta ja yksityisyyden suojaan lausunnon antajista suurin osa kannatti säännösten laajentamista viestinnän välittäjään. Huomiota sai kuitenkin lausuntoluonnoksessa se, että joissain tilanteissa säännökset velvoittaisivat myös sellaista kotikäyttäjää, joka hallinnoi kotiverkkonsa reititintä.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 13 a – k §:n (nk. Lex Nokia) kumoamista kannattavat Akava, Itä-Suomen yliopisto, Yliopistojen ja tutkimusalan henkilöstöliitto, IBM, Sanoma, Viestinnän keskusliitto ja Kiinteistöliitto. SAK, STTK ja EK vastustavat säännösten kumoamista tai vaihtoehtoisesti säännökset tulisi käsitellä ja valmistella kolmikantaisesti.

Välitystietojen tallentaminen:

Välitystietojen, joita säilytetään tiettyjen rikosten tutkintaa varten, käytön laajentamista ei kannata TIEKE eikä tietosuojavaltuutettu.

Lisäksi osaan ehdotettiin joitakin sääntelyä selkeyttäviä muutoksia.

SÄHKÖISIIN PALVELUIHIN LIITTYVÄ ERITYISSÄÄNTELY

Verkkotunnukset:

Akava, Viestintävirasto ja MMD Networks oy pitävät lakiehdotuksen verkkotunnusvälittämällä yleisesti ottaen hyvänä.

Oikeusministeriö ja CSC kuitenkin katsovat, että ehdotettu toimintamalli verkkotunnusten osalta vaikuttaa epäselvältä tai raskaalta. Verkkotunnusvälittäjällä ei OM:n mukaan vaikuttaisi olevan sääntelyn perusteella pelkästään operatiivinen tai kaupallinen rooli. CSC toteaa, että monille yrityksille selkeää on ollut verkkotunnuksen hankkiminen suoraan virastolta.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen mukaan esitetty malli koskee oikeusaluetta jota ei nimenomaan ole mainittu Ahvenanmaan itsehallintolaissa, mutta se olisi verrattavissa teletointaan. Itsehallintolain mukaan teletointaa voi harjoittaa vain maakuntahallituksen luvalla.

Maakuntahallituksen mukaan verkkotunnuksia koskevat pykälät 154 (*Viestintäviraston verkkotunnustoiminta ja verkkotunnusvälittäjä*) ja 156 (*Verkkotunnusten välittämisen yleiset edellytykset*) ovat ristiriidassa Ahvenanmaan itsehallintolain kanssa. Vaihtoehtona ehdotetaan esimerkiksi, että ax-tunnuksiin liittyvät hallintoasiat siirrettäisiin maakuntahallitukselle yhteisellä säännöksellä, joka tulisi voimaan samanaikaisesti tietoyhteiskuntakaaren kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että Suomeen sijoittautumisen vaatimuksesta fi-tunnusten osalta tulee luopua SEUT-sopimuksen (sopimus Euroopan unionin toiminnasta) palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten nojalla.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen mukaan rajoitukset koskien ax-päätteisiä verkkotunnuksia ja niiden saatavuutta tulisi poistaa.

CSC:n mukaan 161 §:ssä mainittu Viestintäviraston hyväksymä tekninen rajapinta ja siihen kohdistuvat edellytykset tulisivat säätää lailla, sillä kyseessä on perustuslain 80 §:n nojalla yksilöiden oikeuksiin ja velvoitteisiin liittyvästä asiasta.

Viestintävirasto katsoo, että verkkotunnuksiin liittyvät muutokset vaativat sekä viraston että verkkotunnusvälittäjien osalta yhden vuoden pidemmän siirtymäsäännöksen verrattuna koko lakiehdotukseen (ehdotettu voimaantuloaika 1.1.2016).

OKM katsoo, että valmistelussa tulisi huomioida erityisesti Funet-tutkimusverkkoon liittyvät tarpeet verkkotunnuslainsäädännön uudistamiseksi.

CSC:n mukaan verkkotunnusmaksuja tulisi madaltaa, mikäli Viestintävirasto luopuisi tunnusten rekisteröinti-, asiakaspalvelu-, ja tiedotustehtävistä tai; jos verkkotunnusvälittäjiltä vaaditaan järjestelmien teknistä kehittämistä ehdotuksen seurauksena.

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen:

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota käsitteen tietoyhteiskunnan palvelu johdonmukaiseen käyttöön. Ministeriön näkemyksen mukaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sijoittautumisvaltio tulee viedä määritelmiin. Ministeriö huomauttaa 178 §:stä puuttuvan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 18 §:n 2 momenttia vastaava säännös.

CSC Tietotekniikan keskus katsoo että 175 §:n ylläpitäjän vastuusäännöstä ja 176 §:n estomääräyksen soveltamisalaa tulisi selkeyttää ja huomioida oikeuskäytäntö nykyistä laajemmin.

Sanoman näkemyksen mukaan välittäjien vastuuvapaus (180 §) tulisi muuttaa neutraaliksi EUT L'Oreal tapauksen mukaisesti. Vaihtoehtoisesti tulisi harkita ilmoitusvelvollisuuden laajentamista muihin kuin tekijänoikeutta tai lähioikeutta koskeviin loukkauksiin.

AUDIOVISUAALISTEN PALVELUJEN JA RADIOTOIMINNAN SÄÄNTELY

Televisiolähetysten ja tilausohjelmajpalvelujen sisältö:

MTV Media, Sanoma Media Finland, Sanoma News ja Viestinnän Keskusliitto ry vastustavat ohjelmien tekstitysvelvoitteen laajentamista lastenohjelmiin, koska siitä aiheutuu lisäkustannuksia toimialalle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto sen sijaan kannattavat ohjelmien tekstitysvelvoitteen laajentamista lastenohjelmiin, koska se edistää viestinnän monimuotoisuutta ja erityisryhmien tarpeiden huomioon ottamista.

Kaupallinen viestintä:

Mainostajien liitto, Järviradio, Oy Ocab Ab ja Radio Sandels vastustavat kaupallisen viestinnän kieltämistä vain radioluvalla toimivilta lyhytaikaisen radiotoiminnan harjoittajilta, koska kiellolle ei ole esitetty perusteita ja yhtiöiden näkemyksen mukaan kiello johtaisi siihen, että rajoitettua radiotoimintaa harjoittavien yritysten ei olisi mahdollista rahoittaa toimintaansa tarjoamalla yrityksille mediatilaa.

Oy Ocab Ab, joka harjoittaa pienimuotoista radiotoimintaa toteaa lisäksi lausunnossaan, että elinkeinonvapauden, sananvapauden ja monimuotoisen ohjelmallisen radiotoiminnan toteuttamiseksi tulee taata pienten paikallisradioiden tulevaisuus toiminnallisesti sekä taloudellinen tulon hankkimiseen kaupallisella viestinnällä.

Viestinnän Keskusliitto ry ja RadioMedia ry kannattavat kaupallisen viestinnän kieltä radiotoiminnassa, jota harjoitetaan ilman analogisen radiotoiminnan ohjelmistotoimilupaa. Lisäksi Viestinnän Keskusliitto ry ja RadioMedia ry esittävät, että radiomainonnalle asetettu 10 prosentin rajaus päivittäisestä lähetyksajasta poistetaan tarpeettomana sekä sananvapautta ja elinkeinonvapautta suhteettomasti rajoittavana.

Tampereen yliopisto pitää kaupallisen viestinnän kieltä lyhytnäköisenä kategorisena linjauksena ja ehdottaa niin sanotun ketjutuskiellon kiertämisen estämiseksi, että ohjelmistotoimiluvan saaneille toimijoille ei myönnettäisi samanaikaisesti lupia lyhytaikaiseen toimintaan ilman ohjelmistotoimilupaa eikä sallittaisi saman ohjelman lähettämistä sekä lyhytaikaisella että varsinaisella ohjelmistotoimiluvalla.

Satu ry ja Tuotos ry esittävät, että televisiotoiminnan harjoittajille asetettua riippumattomien tuottajien kiintiötä korotettaisiin 30 prosenttiin ja erityisesti niin, että siinä huomioidaan kotimaiset kielet suomi ja ruotsi, jotta voidaan edistää kotimaisten tuotantoyhtiöiden asemaa haastavassa kilpailutilanteessa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää lausunnossaan huomiota printtimediassa esitettäviin maksuttomia televisio-ohjelmia koskeviin mainoksiin ja niiden valvonnan puutteellisuuteen. Kuluttaja-asiamies ei ole voinut tällaisiin mainoksiin puuttua, koska maksuton televisio- tai radio-ohjelma ei ole kuluttajansuojalaissa tarkoitettu maksullinen kulutushyödyke eikä näitä itseään koskevissa mainoksissa ole siten kyse kulutushyödykkeiden tarjonnasta, myynnistä tai muusta markkinoinnista. Tämä on koettu käytännössä ongelmaksi, jos tällaisissa mainoksissa on käytetty esimerkiksi alaikäisten kannalta sopimatonta kuvitusta.

Siirtovelvoite ja kanavanpaikkanumerointi:

Ficom ry ja DNA Oy vastustavat kaapelitelevisioverkoissa tarjoavalle teleyritykselle säädetyt siirtovelvoitteet laajennusta verkon sijaintikunnassa vastaanotettaviin kanaviin, koska laajennus poistettiin vain kaksi vuotta sitten ja sen käytännön toteuttaminen voi olla ongelmallista.

MTV Media ja Viestinnän Keskusliitto ry puolestaan kannattavat siirtovelvoitteen laajennusta verkon sijaintikunnassa vastaanotettaviin kanaviin, koska se on tärkeää alueellisten mainosten kannalta.

Viestinnän Keskusliitto ry kannattaa ehdotusta siirtovelvoitteen lakiin sidotusta määräaikaaisuudesta luopumista. Liiton mukaan tämä toisi joustavuutta siirtovelvoitteen ajoittaiseen tarkasteluun.

Ficom ry ja DNA Oy puolestaan ehdottavat, että siirtovelvoitetta koskevaan sääntelyyn lisätään kohta, jonka mukaan sääntelyä on tarkasteltava uudelleen, mikäli markkinatilanteessa tai siihen vaikuttavassa lainsäädännössä tapahtuu olennaisia muutoksia.

Elisa Oyj ja opetus- ja kulttuuriministeriö vastustavat siirtovelvoitetta koskevan sääntelyn määräaikaisuuden poistamista. Elisa Oyj:n perustelee vastustaan sillä, että korvaukseton siirtovelvollisuus on poikkeuksellinen velvoite ja sen tarpeellisuutta tulisi tarkastella määräajoin. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa puolestaan, että lain tasoisesta sääntelystä poikkeava tarkastelu vaikuttaa tekijänoikeuslain 25 i §:n tulkintaan.

Finnet-Liitto ry kannattaa siirtovelvoitteen jatkamista vuoden 2016 jälkeen, jotta valokuitu- ja kaapeliverkkoihin saadaan riittävästi sisältöä. Finnet-Liitto ry:n mukaan siirtovelvoitetta tulisi laajentaa kattamaan kaikki valtioneuvoston ohjelmistotoimiluvalla toimivat yritykset. Näin varmistetaan laajakaistayhteyksien sisältötarjonta.

Luovan työn tekijät ja yrittäjät Lyhty, Teosto, Satu ry ja Kopiosto vastustavat siirtovelvoitesääntelyn jatkamista vuoden 2016 jälkeen sekä edellyttävät, siirtovelvoitesääntelyn voimassaolo säilyy määräaikaisena siten, että se päättyy 31.12.2016, koska tällä hetkellä on vielä liian aikaista päättää siirtovelvoitteen jatkamisesta vuoden 2016 jälkeen. Edellä mainitut lausunnonantajat viittaavat myös eduskunnan viimeaikaisiin lausumiin siirtovelvoitesääntelystä (SiVL 12/2012 vp, LiVM 18/2012 vp,).

Gramex ry vastustaa lisäksi siirtovelvoitteen laintasoisesta määräaikaaisuudesta luopumista, koska se olisi vastoin yleispalveludirektiivin 31 artiklassa säädettyä tarkasteluvollisuutta.

DNA Oy ehdottaa siirtovelvoitteen laajentamista kaikkiin teleyrityksiin, ei vain kaapelitelevisioyrityksiin. Myös Finnet Liitto ry ehdottaa siirtovelvoitteen laajentamista uusiin jakelukanaviin ja -verkkoihin.

FOX International Channels kannattaa kanavapaikkanumerointia koskevaa sääntelyä ja esittää, että sääntelyä tarkennettaisiin siten, että yleisen edun kanavien jälkeen kanavanpaikat jaettaisiin muille vapaasti vastaanotettaville kanaville ja sen jälkeen maksutelevisiokanaville. Yleisradio Oy esittää, että kanavapaikkanumerointia koskeva sääntely ulotettaisiin koskemaan myös kaapelitelevisioverkkoja.

Suojaus ja suojauksen purkujärjestelmät:

DNA Oy pyytää ns. yhden kortin pykälän täsmentämistä siten, että eriyttämisvelvoite koskee kirjanpidollista eriyttämistä eikä toiminnallista eriyttämistä.

Anvia Oyj esittää, että yhden kortin periaate koskisi vain valtakunnallisia maanpäällisen television maksutelevisiopalvelujen tarjoajia, koska pienelle alueelliselle toimijalle järjestely tulee niin kalliiksi, että se tekee toiminnasta tappiollista.

TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry kiinnittää lausunnossaan huomiota suojauksen purkujärjestelmien ja tietoturvan testaukseen käytettävän järjestelmän välisen eron sumeuteen ja esittää, että jatkovalmistelussa on varmistettava, ettei pykälä haittaa tietoturva-alan tutkimusta ja opetusta tai päivittäistä tietoturvatyötä.

Digi TV Plus Oy vastustaa yhden kortin pykälän sääntelyä, koska se on vastoin EU-direktiivejä ja ehdotettu sääntely antaisi toiselle maksutelevisiopalvelun tarjoajalle mahdollisuuden hyödyntää kaiken sen taloudellisen panostuksen ja lisäarvon, jonka toinen palvelun tarjoaja on useiden vuosien ajan rakentanut. Digi TV Plus Oy katsoo myös, että jo nyt minimaalinen kysyntä useamman operaattorin palveluiden käytölle vähentyy tulevaisuudessa edelleen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kannattaa yhden kortin periaatetta.

Ryhmälähetystekniikka:

Hallituksen esityksen luonnos ei sisältänyt ehdotusta televisiolähetysten jakelusta teleoperaattoreiden verkoissa hyödyntäen ryhmälähetystekniikkaa (multicast). Kyseessä on tekniikka, joka mahdollistaa televisiolähetykset verkko-operaattoreiden verkoissa yhtä aikaa suurille vastaanottajaryhmille.

Yleisradio Oy, MTV Media, Sanoma Media Finland, Sanoma News sekä Viestinnän Keskusliitto ry kannattavat ryhmälähetystekniikkaa koskevan sääntelyn lisäämistä lakiin muun muassa siksi, että ilman säädöstukea toteuttavat multicasting-palvelut ja muut tekniset ratkaisut, joilla voidaan varmistaa koko väestön mahdollisuus vastaanottaa televisio- ja radiopalveluja avoimessa internetissä, tulevat pirstoutumaan operaattorikohtaisesti. Näiden lausunnonantajien näkemyksen mukaan Viestintävirastolle tulisi lisäksi määritellä toimivaltaa antaa määräyksiä ryhmälähetystekniikan käytännön toteuttamisesta jakeluriippumattomasti kaikissa yleisissä viestintäverkoissa (internet) mukaan lukien langattomat laajakaistaverkot.

Myös CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy kannattaa IPTV-jakeluun liittyvien ongelmakohtien ratkaisemista säädösten avulla.

VIESTINTÄVERKOT, -PALVELUT JA – LAITTEET

Viestintäverkkoon kuuluvien laitteiden sijoittaminen

Matkaviestinverkon mastojen ja tukiasemien sijoittaminen toisen kiinteistöön tai rakennukseen

Ficom, DNA, Elisa ja Teliasonera kannattavat ehdotettuja saman tyyppisiä säännöksiä mastojen ja tukiasemien sijoittamisesta kuin voimassa olevat säännökset telekaapeleiden sijoittamisesta. Ficom haluaisi, että teleyrityksen sijoittamisoikeudet koskisivat kaikkia viestintäverkkoja (myös esimerkiksi joukkoviestintäverkkoja).

Ammattiliitto Pro piti tärkeänä ehdotettua mallia telelaitteiden sijoitteluosuuksille ja myös Elinkeinoelämän keskusliitto kannatti ehdotusta.

Kiinteistöliitto piti hyvänä sitä, että telekaapelin, tukiaseman ja radiomaston sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle tulisi ensisijaisesti päästä sopimukseen. Tärkeää on kuitenkin myös se, että lakiin otetaan selkeät säännökset menettelystä, jota noudatetaan silloin, jos sopimukseen ei päästä. Kiinteistöliitto pitää hyvänä sitä, että hallituksen esityksessä on huomioitu teleyrityksen velvollisuus suorittaa korvauksia kiinteistön ja rakennuksen omistajalle ja haltijalle ehdotuksen 229 §:n mukaisesti.

Ympäristöministeriö kannatti säännöselähdotuksen tavoitteita, mutta esitti lukuisia oikeudellisia kehitystarpeita säännöksissä. Oikeusministeriö totesi, että ehdotettuja laitteiden sijoittamisen edellytyksiä koskevia säännöksiä tulee jatkovalmistelussa tarkastella ottaen huomioon perusoikeuksien rajoittamisen edellytykset ja esitti sääntelyn systematiikkaa koskevia huomautuksia, erityisesti ehdotetun sääntelyn suhteesta voimassa olevaan maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä lunastuslakiin. Jatkovalmistelussa tulisi harkita korvaussääntelyn laajentamista siten, että kaikenlaiset menetykset olisivat korvaussääntelyn piirissä, mikäli korvattavuuden edellytykset muutoin täyttyvät.

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry epäili ehdotusta siltä osin kuin rakennusvalvontaviranomaisella olisi oikeus määrätä telekaapelin, tukiaseman tai radiomaston sijoittamista koskeva päätöksensä noudatettavaksi ennen kuin päätös on saanut lainvoiman. RTY toteaa, ettei maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia lupapäätöksiä voida määrätä voimaan ennen niiden lainvoimaisuutta. Maankäyttö- ja rakennuslaissa on tosin töiden aloittamisoikeutta koskeva säännös (MRL 144 §). RTY ihmetteli, ettei lakiehdotuksessa ole säännöksiä kunnalle ja rakennusvalvontaviranomaisille suoritettavia korvauksia niiden tehtävistä kuten on säädetty maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä.

Kuntaliitto ei kannata esitettyjä säännöksiä, sillä ne lisäävät kunnan rakennusvalvontaviranomaisen työtä ilman kunnalle suoritettavaa taloudellista korvausta. He näkivät myös oikeudellisia puutteita voimassa olevissa sekä nyt ehdotetuissa säännöksissä. Kuntaliitto toteaa, että ehdotuksen mukaan yritys saisi oikeuden eräissä tilanteissa sijoittaa laitteitaan toisen omistamaan rakennukseen tai käyttää siellä olevaa tilaa. Kuntaliiton mielestä ehdotus ei sisällä sellaista arvopunnintaa, joka antaisi perusteita esitetyn kaltaiselle oikeudelle. Kuntaliitto piti ehdotettua järjestelyä Suomen oikeusjärjestelmässä erittäin poikkeuksellisenä. Ehdotetut säännökset vastuista ja korvauksista eivät Kuntaliiton mielestä anna kiinteistönomistajille riittävää oikeussuojaa.

Korkein hallinto-oikeus suhtautui varauksellisesti siihen, että kunnan rakennusviranomaiselle säädetään ja nyt ehdotetaan lisättäväksi maankäyttö- ja rakennuslain ulkopuolella tehtäviä.

Sähköherkät ry:n kannalta ehdotetut säännökset radiomastojen ja tukiasemien sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsevalle alueella tai rakennukseen on äärimmäisen ongelmallinen. Sähköherkkien kannalta olisi äärimmäisen tärkeää saada tieto radiomastojen ja tukiasemien sijainnista, perustui se sitten sopimukseen tai päätökseen. Sähköherkät pitävät tärkeänä, että tukiasemien sijaintitiedot avataan julkisuudelle, kuten on heidän mukaansa tehty Ahvenanmaalla ja monissa muissa maissa. Herkkien väestöryhmien suojaamiseksi lakiin tulisi sisällyttää kielto sijoittaa tukiasemaa tai mastoa päiväkotitai koulurakennuksiin taikka vanhusten hoitoa ja hoivaa tarjoaviin asumis- ja hoitoyksiköihin tai niiden välittömään läheisyyteen.

Sijoittamismenettelyn osalta Elisa ehdotti, että säännöksissä määritellään ne viranomaiset, joille tulee varata tilaisuus antaa asiasta lausunto. Edelleen Elisan mielestä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös asiassa tulisi tehdä kuukauden kuluessa teleyrityksen hakemuksesta ja päätöstä olisi säännönmukaisesti noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Sijoittamisesta johtuvien korvausten osalta Elisa ehdottaa, että lausunnolla ollutta säännöstä muutetaan siten, että sijoittamisoikeudesta korvataan aiheutettu vahinko. Mikäli taloudellisen menetyksen käsite mainitaan säännöksessä, tulisi perusteluissa mainita, että käytännössä taloudellinen menetys tarkoittaa, että korvauksen tulee olla kohtuullisella tasolla. DNA katsoi, että ehdotetussa laissa tulisi olla tarkemmat säännökset korvauksissa, jotta taloudellista menetystä ei ymmärrettäisi käyttöoikeuskorvaukseksi (käytännössä vuokraksi) alueesta, jolle telelaitteen sijoittaminen on tehty.

Svenska lantbruksproducenternas förbund korosti maanomistajain oikeutta täyteen korvaukseen omistamansa maansa käytöstä. Maanomistajan liitto totesi ehdotettujen korvaussäännösten osalta, että korvattavaksi ehdotetaan vain vahingot, haitat ja mahdolliset taloudelliset menetykset. Tämä ei voi liiton mielestä olla oikein, vaan omistajan on saatava kohtuullinen korvaus myös siitä, että hänen omistuksessaan olevaa maata tai rakennusta käytetään liiketoiminnassa. Sijoittamisratkaisut on tehtävä ensisijassa neuvotellen ja yhtenä osana sopimusta tulee olla edellä mainittu korvaus. Jos sopimukseen ei päästä, liiton mielestä on lunastustoimituksessa määrättävä kohtuullinen korvaus kaapeleiden ja muiden rakennelmien tuottamasta hyödystä.

VIESTINNÄN JA PALVELUJEN JATKUVUUDEN TURVAAMINEN

Yleistä jatkuvuuden hallintaa ja varautumista koskevista säännöksistä:

Viestintävirasto pitää viestinnän ja palveluiden turvaamiseksi luonnoksessa ehdotettuja säännöksiä tarpeellisina ja sähköisten viestintäpalveluiden toimintaedellytyksiä tukevin. Valtiovarainministeriö pitää myös kannatettavana lain tavoitetta siitä, että yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaavia sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien häiriötilanteita voitaisiin jo normaalioloissa ennaltaehkäistä ja hallita nykyistä tehokkaammin. Julkinen hallinto tukeutuu toiminnassaan em. yritysten tarjoamiin palveluihin ja toimintavarmuus on kriittistä myös julkisen hallinnon toiminnan kannalta.

Viestintäverkon ja –palvelun laatuvaatimukset:

Ehdotuksen mukaan laatuvaatimukset on suhteutettava viestintäverkkojen ja –palvelujen käyttäjämäärään, maantieteelliseen alueeseen, jota ne palvelevat, sekä niiden merkitykseen käyttäjälle. Ficom ry ja TeliaSonera vastustavat viimeistä kriteeriä. Ficomin mukaan ehdotettu muutos on kohtuuton teleyrityksille. TeliaSoneran mukaan erityisesti viimeinen kriteeri on erittäin monitulkintainen ja vaikeasti tulkittava.

Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmä:

Viestintävirasto ja keskusrikospoliisi kannattavat häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmän perustamista. Viestintäviraston mukaan ehdotettu häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmä on erinomainen tapa parantaa tiedonvaihtoa ja ennakoivaa verkostoitumista.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan Viestintäviraston päätösten valvonta ei kuitenkaan muodostuisi keskeiseksi osaksi ryhmän tehtävää. Oikeusministeriön mukaan ulkopuoliselle asiantuntijalle ei myöskään tulisi perustaa tässä tapauksessa itsenäistä toimivaltaa, vaan tällä voisi olla ainoastaan viranomaista avustava ja epäitsenäinen asema valvontatehtäviä suoritettaessa.

Varautumissuunnitelma:

Viestintävirasto, työ- ja elinkeinoministeriö ja puolustusministeriö pitävät varautumissuunnitelman laatimista kannatettavana jatkuvuuden turvaamiseksi. Viestintävirasto ehdottaa harkittavaksi, voisiko ehdotetun ryhmän tiedonvaihto-oikeuksia hyödyntää osittain myös teleyritysten varautumissuunnitelmien laadinnassa siltä osin kun teleyrityskohtaiselta suunnitelmalta edellytetään muiden teleyritysten alueellisen vaikutuksen arvioimista ja yhteiskunnan kannalta kriittisten käyttäjien luokittelua.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että varautumisvelvollisuuden lähtökohtana on suunnittelu, joka kattaa toiminnan sekä normaaliolojen häiriötilanteissa että poikkeusoloissa. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää varautumissuunnitelmien laatimista koskevia toimijalle kohdistettuja vaatimuksia oikeanlaisina, mutta pitää viestintäjärjestelmien kriittisyyden takia oleellisena myös sitä, että toimijat päivittäisivät aika ajoin riskiskenaarioita. Suunnitelmat tulisivat seurantaan ja niitä tarkistettaisiin, jos uusi riskinarvio antaisi aiheutta.

DNA Oy tuo esille, että varautumissuunnitelma on uusi ja poikkeava oleellisesti voimassa olevasta käytännöstä. Elisan näkemyksen mukaan teleyritysten ei ole mahdollista arvioida esim. sairaalatoiminnan tai maanpuolustuksen osalta, mitkä järjestelmät ovat niiden toiminnan kannalta kriittisiä, koska teleyrityksillä ei ole riittävästi asiantuntemusta näistä tietotekniikan varassa toimivista yhteiskunnan toiminnoista. Sen vuoksi kriittisten toimintojen käyttäjien tulisi itse tehdä tämä arviointi. Yleisradio Oy ehdottaa, että Viestintävirastolle annettaisiin mahdollisuus päättää niistä toimijoista, joiden tulee laatia varautumissuunnitelma.

RadioMedia ei näe perusteltuna, että velvollisuus häiriö- ja poikkeusolojen riskianalyysin tekemiseen asetetaan poikkeuksetta kaikille radion ohjelmistotoimiluvan haltijoille toiminnan koosta riippumatta. RadioMedia esittää sääntöä muutettavan siten, että Viestintävirastolle annetaan oikeus ohjelmatoiminnan merkittävyys ja laajuus huomioon ottaen velvoittaa ohjelmistotoimiluvan haltija laatimaan varautumissuunnitelma ja toimittamaan se Viestintävirastolle.

Velvollisuus välittää vaaratiedotteita:

Sisäasiainministeriön mukaan ehdotettu sääntelyn tulisi olla sellainen, että kaikilla pysyvän toimiluvan haltijoilla olisi velvoite välittää tiedote riippumatta väestöpeitosta. Ehdotuksen mukaan velvollisia vaaratiedotteiden välittämiseen olisivat ne, joilla on laissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen. Radiotoiminnan osalta velvollisia vaaratiedotteiden välittämiseen olisivat ne, joilla on laissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa radiotoiminnan harjoittamiseen ja jonka väestöpeitto mahdollistaa väestön varoittamisen kattavasti.

Esityksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä verkon väestöpeiton kattavuudesta. RadioMedian mielestä verkon väestöpeiton kattavuudesta tulee säätää lain tasolla. RadioMedia pitää tärkeänä, että velvollisuus vaaratiedotteiden lähettämiseen radiossa on linjassa television kanssa. Verkon väestöpeiton ei voida katsoa mahdollistavan väestön varoittamista kattavasti ainakaan siinä tilanteessa, jos verkon väestöpeitto kattaa alle puolet suomalaisista.

Viranomaisverkot:

Viestintävirasto toteaa, että ehdotuksessa on määritelty kattavasti niitä viranomaistoimintoja, joita viranomaisverkot vastaisuudessa palvelevat, kuten maanpuolustus, maahanmuutto tai ensihoito (241 §). Virasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että viranomaisverkkojen toiminta ei ole lain määritelmien mukaisesti teletointaa tai teleyrityksen toimintaa, joten lain teleyritystä tai teletointaa koskevat säännökset eivät terminologisesti soveltune viranomaisverkkoon. Elisa ehdottaa, että säännöksessä supistetaan viranomaisverkon käyttäjäryhmiä. Käyttäjäryhmät tulisi sen mukaa rajata erityisesti kiireelliseen viranomaistoimintaan (onnettomuudet, pelastustehtävät, jne).

Matkaviestinverkon etuoikeustoiminne:

Viestintävirasto ja sisäasiainministeriö kannattavat matkaviestinverkon etuoikeustoiminnetta koskevan säännöksen lisäämistä tietoyhteiskuntakaareen. Viestintäviraston mukaan Etuoikeustoiminto mahdollistaisi tehokkaan viranomaisviestinnän esimerkiksi Bostonin pommi-iskun kaltaisissa tilanteissa ja olisi linjassa myös muiden Pohjoismaiden sääntelyn kanssa.

Kiinteistön sisäverkot:

Viestintävirasto ja STUL kannattavat kiinteistön sisäisiä viestintäverkkoja ja teleurakointia koskevaan pykälään tehtyjä muutoksia 240 §:ään. STUL ehdottaa, että teleurakoitsijan määritelmä otettaisiin mukaan lakiehdotukseen.

KKV pitää kannatettavana uutta vaatimusta siitä, että sisäverkkojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tilaajan valinnanvapauden edistäminen. KKV kiinnittää huomiota kuitenkin asukkaan aseman huomioimisesta tietoyhteiskunnan palveluiden käyttäjänä. Mikäli kuluttaja ei tee itse sopimusta kiinteistöliittymästä, vaan tilaajana on taloyhtiö, ei virhetilanteessa asukkaalla ole viestintämarkkinalain (eikä kuluttajansuojalain) antamaa suojaa.

Kriittisen viestintäjärjestelmän sijainti:

Puolustusministeriö kannattaa ehdotusta, jonka mukaan kriittiset viestintäjärjestelmät olisivat jatkossa ylläpidettävä Suomessa tai niiden olisi oltava palautettavissa Suomeen. Keskusrikospoliisin mukaan on myös tärkeää, että erityisesti kaikki henkeä ja terveyttä uhkaavien tilanteiden selvittämisessä sekä vakavien rikosten estämisessä, paljastamisessa ja tutkimisessa käytettävät viestintäjärjestelmät sekä niitä käyttävät henkilöresurssit sijaitsevat Suomen pääperällä.

Ficom ry, TeliaSonera, TDC Finland Oy ja Elisa vastustavat ehdotusta. Ficom ry:n mukaan säännöksen kokonaisvaikutukset saattavat olla erittäin merkittävät, minkä vuoksi se ehdottaa pykälän poistamista. Soneran mukaan hajauttaminen olisi ehdotusta parempi toimintamalli, sillä se mahdollistaisi esimerkiksi henkilöstön korvaamisen ja muiden resurssien käytön laajemmalla alueella. Elisa pyytää myös harkitsemaan säännöksen tarkoituksenmukaisuutta, sillä säännöksen velvoitteista seuraa teleyrityksille kustannusvaikutuksia, joita on mahdoton arvioida etukäteen. Microsoftin mukaan ehdotus ei vastaa nykyistä tilannetta, jossa palvelut toteutetaan yhä useammin pilvipalveluna.

VIRANOMAISMAKSUT JA – KORVAUKSET

AIP-maksu:

Digita, MTV Media, teleyritykset, Keskuskauppakamari ja ammattiliitto Pro vastustavat markkinaehtoista taajuusmaksua. Sanoman mukaan maksuja ei saa ottaa käyttöön ennen vuotta 2020.

TS:n, Elisan, Ficomin, DNA:n, Keskuskauppakamarin ja Elinkeinoelämän Keskusliiton mukaan maksun tulee olla maltillinen, koska taajuudet ovat jo erittäin tehokkaassa käytössä ja maksun veronluonteisuuden ja investointien epävarmuutta lisäävän vaikutuksen vuoksi maksun enimmäistasosta tulee säätää lain tasolla ja maksua määriteltäessä tulisi huomioida muitakin seikkoja, esim. yrityksen yleispalveluvollisuus, koska kaikki teleyritysten toiminta ei ole kaupallista.

Elisan mukaan maksun suuruus voisi olla korkeintaan promille matkaviestintöiminnan liikevaihdosta ja maksu tulee periä kaikista viranomaiskäytössä olevista taajuuksista. DNA:n mukaan maksun suuruus tulisi määrätä yksilökohtaisesti siten, että se voi olla korkeintaan promille yrityksen liikevaihdosta. Sanoman mukaan televisiotoiminnan osalta maksu saisi olla enintään 30 000 euroa/kanavanippu.

Finnetin mukaan maksua määrättäessä tulee ottaa huomioon taajuuden haltijan käytössä jo olevien muiden verkkotoimilupien liiketoiminnallinen merkitys suhteessa myönnettävään verkkotoimilupaan, koska näitä toimijalla jo käytössään olevia taajuuksia voidaan käyttää hyväksi yhdessä myönnettävien taajuuksien kanssa.

Elisan, Ficomin, DNA:n ja Tampereen yliopiston mukaan markkinaehtoisen maksun tulisi olla tasapuolinen matkaviestintöimijoille ja televisiotoimijoille, koska taajuudet ovat yhtä arvokkaita.

Puolustusministeriön mukaan markkinaehtoista maksua ei tule periä puolustusvoimien taajuuksista, koska taajuuksia ei puolustushallinnossa käytetä liiketoimintaan tai tehottomasti. Puolustusministeriö on sopinut liikenne- ja viestintäministeriön kanssa vapauttavansa muita kuin sotilaskäyttöön harmonisoituja taajuuksia siviilikäyttöön joten maksulle ei ole tarvetta. Sotilaskäyttö aiheuttaa taajuuksille myös erityisiä vaatimuksia jotka ovat keskeisiä maanpuolustuksen kannalta. Lisäksi tuloja ei ole kannattavaa kierrättää puolustusbudjetin kautta. Maksu saattaisi johtaa siihen, että joudutaan luopumaan tärkeiden radiotaajuuksien käyttämisestä liian aikaisessa vaiheessa. Vähintään puolustusvoimille tulisi säätää riittävä siirtymäaika ja maksun kohtuullistaminen.

OM:n mukaan taajuusmaksusta puuttuu maksuille tyypillinen vastikkeellisuussuhde, joten maksua olisi pidettävä verona. Säätelyä voisi kuitenkin olla mahdollista kehittää niin, että siinä olisi kyse suoritteesta (=oikeus taajuuksien käyttöön) maksettavasta korvauksesta. Jos säätelyä ei muuteta, säännöksestä tulee yksiselitteisesti ilmetä verovelvollisuuden piiri. Lain säännöksen tulee olla niin tarkka, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua harkintaa. Näin ollen veron määrä on voitava laskea suoraan lain säännöksen perusteella. OM:n mukaan ei ole riittävää, että maksun määrästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. OM:n mukaan asianomaisten kuulemisesta ei ole tarvetta säätää laissa, koska kuuleminen kuuluu hyvään lainvalmistelukäytäntöön. Informatiivinen säännös hallinnollisista taajuusmaksuista tulisi OM:n mukaan poistaa.

Maksun perimistä radiotaajuuksien käytön tehostamiseksi kannattaa Kilpailuvirasto, Tampereen Yliopisto ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Tietoyhteiskuntamaksu:

Teleyritysten mukaan tietoyhteiskuntamaksu on kohtuuton koska maksut nousevat merkittävästi Ficomin suurilla jäsenyrityksillä. Elisan, TeliaSoneran, Ficomin, ja DNA:n mukaan maksun tasoa tulee merkittävästi alentaa ehdotetusta 0,12 prosentista. Virasto kannattaa maksun tason nostamista, koska Viestintävirastolle tulee uusia tehtäviä. Viraston mukaan kustannusten kattamiseksi maksu olisi nostettava 0,13 prosenttiin.

Huutokauppaan osallistumismaksu:

OM:n mukaan on epäselvää, miksi pykälään on otettu valtion maksuperustelaista poikkeavaa sääntelyä. Jos tarkoitus on, ettei osallistumismaksuun sovelleta valtion maksuperustelakia, tulee lakiin perustuslain 81 §:n takia ottaa säännökset maksun suuruuden yleisistä perusteista (esim. maksun kustannusvastaavuudesta). Päällekkäinen sääntely viivästyskorosta ja maksun täytäntöönpanosta 289 §:n kanssa tulee OM:n mukaan poistaa.

Viranomaisten avustamisesta aiheutuvat kustannukset

Sisäasiainministeriön mukaan ehdotettu muutos, jonka mukaan teleyrityksillä olisi oikeus saada valtiolta korvausta viranomaisten avustamisesta aiheutuvista investointikustannuksista, ei ole poliisin kannalta paras vaihtoehto, mutta parantaisi tämänhetkistä tilannetta. Viestintäviraston arvion mukaan ehdotettu muutos vaikuttaa käytettävissä olevista vaihtoehdoista tarkoituksenmukaisimmalta.

Keskusrikospoliisin mukaan nykyistä tilannetta ei voida pitää hyväksyttävänä aiheutuvien kustannusten vuoksi. Keskusrikospoliisin mukaan esitettyyn korvauksenjakomenettelyyn sisältyy myös toimintaedellytyksiä mahdollisesti heikentäviä elementtejä. Uudessa laissa viranomaiset vastaavat edelleen järjestelmien ja laitteistojen sekä ohjelmistojen ylläpidosta ja huolloista, mutta käyttökustannukset jäisivät teleyritysten vastuulle. Edellä mainitut käyttökustannukset koostuvat lähinnä teleyritysten viranomaisryhmien palkkakustannuksista. Keskusrikospoliisin mukaan on hyvin todennäköistä, että teleyritykset kohdistavat tulevaisuudessa henkilöstön supistamistoimia juuri viranomaistoimia suorittaviin yksiköihin. Tällaiset toimet heikentäisivät välittömästi esitettävien viranomaisten toimintaedellytyksiä.

Ficom ry, DNA Oy, TeliaSonera, TDC Finland Oy, Elisa ja Kauppakamari vastustavat ehdotettua muutosta. Niiden mukaan teleyritysten tulisi jatkossakin saada korvaus viranomaisten avustamisesta syntyvistä kustannuksista. Ficomin mukaan voimassa oleva säännös on ollut toimiva ja oikeudenmukainen kaikkien osapuolten kannalta.

VIRANOMAISTEN TOIMINTA*Viestintäviraston tehtävät:*

Tietoalan toimihenkilöt tuo esiin yleisen huolen Viestintäviraston laajasta monialaisesta toimintakentästä lakiesityksen puitteissa. Viestintäviraston tulee varmistaa, ettei se toimi aktiivisena osapuolena, niin toimilupien myöntäjänä, ehtojen valvojana, kuin mahdollisen viranomaisyhteistyön kautta esitutkinnan asiantuntijana. STUL toteaa, että on tärkeintä, että lakiuudistuksen jälkeenkin Viestintävirastolla on lain nojalla riittävät ja ajantasaiset oikeudet antaa tarvittavia tarkempia ja helpommin ylläpidettäviä alempiasteisia määräyksiä.

Turun yliopisto toteaa, että Viestintäviraston määräyksien kohderyhmä laajenee. Yliopiston mukaan tulee huolehtia siitä, että määräysten valmisteluryhmät ovat tarpeeksi laajoja.

FiCom toteaa puolestaan, että Viestintävirastolle ei voida osoittaa ehdotetun kaltaisia täysin avoimia ja laajoja toimivaltuuksia ja määräyksenantovaltuuksia. Viraston toimivaltuudet tulisi arvioida objektiivisesti ja perustuslain edellyttämän tarkkarajaisuusvaatimuksen mukaisesti.

Virka-apu:

Puolustusministeriön mukaan virka-apua koskevat 308 ja 311 §:t ovat ongelmallisia sen kannalta, sillä tietojen suojaaminen on puolustusministeriölle tärkeää. Puolustusministeriö esittää, että ehdotettu tietojensaantioikeus ei koskisi puolustusvoimien hallinnoimia tietoverkkoja ja –järjestelmiä mukaan lukien kaupallisille yrityksille ulkoistettuja järjestelmiä. KKV toivoo täsmennettävän, mitä virka-avulla käytännössä tässä tarkoitetaan.

Viranomaisen määräämät toimenpiteet ja tietopyynnöt:

Keskusrikospoliisin ja Sisäasiainministeriön mukaan korvauksettomuuden tulisi koskea myös mm- yhteisötilaajia, viestinnän välittäjiä ja tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajia. Sisäasiainministeriön mukaan ehdotettu kirjaus on poliisin kannalta merkittävä ja selkiyttäisi tältä osin nykykäytäntöä.

KKV:lle kilpailunrajoitusten selvittämiseen liittyen epäselvyyttä on aiheuttanut se, että KKV:tä ei nimenomaisesti mainita nykyisen sähköisen viestinnän tietosuojaa koskevissa säännöksissä tahona, jolla on lain tarkoittama tiedonsaantioikeus. KKV ehdottaa vallitsevan epäselvän tilanteen ratkaisuksi, että yhteisötilaajalle – KKV:n tarkastuksen kohteena olevalle elinkeinonharjoittajalle – lisätään ehdotetun VI Osan säännöksiin oikeus saada teleyritykseltä tiedot viranomaisen valvontatehtävää varten tämän vaatimuksesta. Vaihtoehtoisesti KKV esittää, että se voitaisiin lisätä tietoyhteiskuntakaareen yhdeksi tahoksi, jolla on oikeus saada tarkastustoimintaansa varten kyseiset tiedot siltä taholta, jolle tarkastuksen varsinainen kohde on ulkoistanut tietohallintoaan. Tämä vaihtoehto saattaa kuitenkin olla ongelmallinen, jos tarkastuksen varsinainen kohde on ulkoistanut tietohallintoaan teleyritykselle, jolla ei ole edustusta Suomessa.

Tietosuojavaltuutettu esittää tulisiko jatkossa harkita, täytyisikö viranomaisten tehtäviä ja toimivaltaa yksityisyyden suojaa koskevissa asioissa sekä keskittää että myös yhdistää joiltain osin, jotta lain valvonta olisi käytännössä tehokasta.